

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO WPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

KRAKÓW

14388

1. Nazwa

KAMIENICA

2. Czas powstania

XV/XVI w., XVI/XVII w.,
1853-93r.

4. Adres

Kraków, ul. Szewska 23

nr ewidencyjny działki:

328 obręb 1 Śródmieście

nr księgi wieczystej

11. Materiały graficzne

Rzut parteru, 1911

5. Przynależność administracyjna

Województwo: małopolskie

Powiat: krakowski

Gmina: Kraków

6. Współrzędne geograficzne

50.062941, 19.934209

7. Poprzednie nazwy miejscowości

j.w.

8. Właściciel i jego adres

Wspólnota Mieszkaniowa

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Formy ochrony

wpis do rejestru zabytków: nr A-535
decyzja z dnia 19.02.1968 r. oraz
26.11.1997 r.

miejskowy plan zagospodarowania
przestrzennego „Stare Miasto”,
Uchwała Rady Miasta Krakowa
NR XII/131/11 z dnia 13 kwietnia 2011 r.

Dawna liczba spisowa 229. Parcela powstała z połączenia dwóch sąsiednich działek zabudowanych w XV w. niezależnymi domami. Dom zachodni murowany, zapewne parterowy, jednotraktowy. dom wschodni drewniany. Ostateczny kształt działki utrwalił się w 1580 r. po scaleniu dwóch nieruchomości przez ówczesnego właściciela Walentego Latosza. Latosz jeszcze z końcem XVI w. i z pewnością przed 1607 r. dokonał przebudowy obu domów, nadając im charakter typowy dla kamienicy mieszczańskiej. W miejscu budynku drewnianego powstał murowany. Do domu zachodniego dobudowano trakt tylny. Budynki posiadały piętro. Elewacje ujednolicono i nakryto wspólnym dachem pogażonym. Całość zwieńczono attyką. W tylnej części parceli znajdowały się już budynki gospodarcze: browar i słodownia. Z początkiem XVII wieku kamienica „Latoszyńska” zmieniła właściciela i przeszła na własność Doleżyńskich, a ok. 1631 r. Wojciecha Bielinega. W kolejnych latach wymieniana, jako własność Stanisława Ulki, który ok. połowy XVII w. podwyższył kamienicę do wysokości II piętra, przy czym piętro było drewniane. Kolejnym właścicielem był Jan Zembrzycki, a od 1661 r. do końca XVII w. Jan Filuś. W 1 poł. XVIII w. kamienica jest własnością rodziny Laskowiczów, z inicjatywy, których, około połowy wieku nadbudowano murowane drugie piętro nad kamienicą frontową. Rewizje wymienią w tym okresie drewnianą oficynę, murowany browar i spichlerz.

Cd. Wkładka nr 1

Sytuacja: budynek usytuowany w obrębie dawnego układu lokacyjnego, w zachodnim odcinku ul. Szewskiej, w bloku zabudowy nr 18, ograniczonym ul. Jagiellońską i Plantami. Parcela o kształcie wydłużonego prostokąta, krótszym bokiem równoległa do pn. pierzei ul. Szewskiej. Kamienica frontowa usytuowana w zwartej zabudowie, sąsiaduje z kamienicą Szewska 21 i 25. Zabudowa złożona z budynku frontowego, oficyny tylnej oraz parterowej przybudówki od strony wsch. Podwórko o nieregularnym kształcie, ograniczone od pd. i pn. elewacjami budynku frontowego i oficyny, od wschodu tylną ścianą zachodniej oficyny kamienicy Szewska 21, od zachodu zrekonstruowanym ogrodzeniem. W części podwórko zagospodarowane, jako teren zielony. Nawierzchnia utwardzona.

Materiał, konstrukcja, bryła: budynek frontowy wzniesiony na rzucie prostokąta. Murowany, z cegły, z użyciem kamienia łamanego w partii piwnic. Ściany tynkowane. czterokondygnacyjny, dwupiętrowy, w całości podpiwniczony. Układ wewnątrz trzytraktowy na kondygnacjach naziemnych, pierwotnie dwuosiowy, na poziomie piwnic dwutraktowy. Piwnice podzielone na cztery komory, trzy w trakcie frontowym, czwarta pełniąca rolę korytarza połączonego z dawnym zejściem od strony podwórka umieszczona w osi zach. traktu tylnego. Obecnie zejście do piwnic komorze wsch. traktu frontowego Piwnice nakryte sklepieniami kolebkowymi po stronie wsch. ceglany (XVI w.), w osi zach. kamiennymi (XV w.) W ścianie między traktowej zachowany ostrołukowy portal, fazowany (XV w.) Parter z trójosiowym układem pomieszczeń w obrębie każdego traktu. Oś środkową zajmuje sień przewężona do przechodu w trakcie tylnym. W środkowej części rzutu znajduje się klatka schodowa. Po obu stronach sieni w trakcie frontowym dostępne bezpośrednio z ulicy lokale sklepowe. Lokal w osi wsch. obecnie połączony z pomieszczeniem traktu środkowego. Pomieszczenia frontowe w osi wsch. nakryte sklepieniem kolebkowym z lunetami. Pozostałe pomieszczenia parteru nakryte płaskimi stropami z sufitami. W trakcie tylnym w osiach skrajnych po jednym prostokątnym pomieszczeniu. Pomieszczenia doświetlone otworami w elewacji tylnej. Piętra wywiedzione na murach parteru, powtarzają trzytraktową i trzyosiową dyspozycję wewnątrz. Wszystkie pomieszczenia nakryte stropami z sufitami. Pomieszczenia w osi wschodniej w układzie amfiladowym, skomunikowane ze sobą. W przejściach arkady. Pomieszczenia traktu frontowego oraz wszystkie w osi wsch. posiadają bogaty wystrój architektoniczny (ramowa dekoracja sufitów, rozety, dekoracja arkad). Pomieszczenia II piętra powtarzają zasadniczo układ piętra pierwszego. W trakcie tylnym wprowadzone wtórne podziały. Brak elementów zabytkowego wystroju wewnątrz. Komunikacja pionowa za pomocą umieszczonej w środkowej części rzutu klatki schodowej. Klatka zbudowana na planie kwadratu. Schody dwubiegowe, konstrukcji drewnianej z podestami. Balustrada drewniana, prosta, poręcz profilowana. Przy pierwszym biegu schodów dekoracyjny słupek. Na wysokości II piętra przy podeście drewniana. przeszklona ścianka działowa. Klatka doświetlona wychodzącą ponad połacie dachu latarnią. W latarni zamknięte łukiem pełnym okno. Dach dwuspadowy o niskiej kalenicy, konstrukcji stolcowo-płatwiowej, kryty blachą. Poddasze na całej powierzchni budynku, nieużytkowe, doświetlone za pomocą niewielkich, symetrycznie rozstawionych po obu stronach pn. i pd. połaci dachu lukarn. Lukarny nakryte dwuspadowymi daszkami.

Elewacje: murowane, ceglane, tynkowane, o skromnym wystroju architektonicznym. Elewacja południowa od strony ul. Szewskiej (poł. XIX w.) trzykondygnacyjna, trzyosiowa w parterze i pięcioosiowa

Cd. Wkładka nr 1

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
5 300 m ³	1 240 m ²	Mieszkalno - użytkowe	Mieszkalno - użytkowe
18. Stan zachowania		19. Istniejące zagrożenia , najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
Kamienica w złym stanie technicznym		Wymagany remont konserwatorski budynku, elewacji frontowej i tylnej wraz z konserwacją portalu głównego, uporządkowanie i zagospodarowanie podwórka, remont sieni i klatki schodowej, ujednolicenie witryn sklepowych, ograniczenie reklam.	

20. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

1. Rewizja wiertelnicze 1377-87
2. Akta Budownictwa Miejskiego, Archiwum Państwowe w Krakowie, ABM 983, BM 189
3. Akta hipoteczne, Archiwum Państwowe Kraków, Oddział ul. Grodzka

23. Bibliografia

1. J. Adamczewski, Kraków od A do Z, Krajowa Agencja Wydawnicza, Kraków 1992,
2. Encyklopedia Krakowa, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa - Kraków 2000,
3. M. Rożek, Przewodnik po zabytkach Krakowa, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006,
4. M. Filipowicz, M. Łukacz, Studium historyczno –konserwatorskie, 1986, WUOZ Kraków
5. Ekspertyza o stanie technicznym, 1978, Politechnika Krakowska

25. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania)

1. Kataster miasta Krakowa, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa
2. Projekt dachu z latarnią, 1833, niesygnowany, Archiwum Państwowe w Krakowie
3. T. Stryeński, Projekt witryny sklepowej i zamiany okna na drzwi elewacji frontowej, 1896, Archiwum Państwowe w Krakowie
4. L. Woytyczko, Projekt rozbiórki i budowa nowych magazynów, 1911, Archiwum Państwowe w Krakowie
5. J. Zarzycki, Projekt kanalizacji, 1911, Archiwum Państwowe w Krakowie
6. Z. Fedorski, Projekt dodatkowych lokali handlowych, 1914, Archiwum Państwowe w Krakowie
7. A. Berner, Projekt witryn sklepowych, 1933, Archiwum Państwowe w Krakowie

24. Uwagi

22. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

25. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Tekst: arch. Maria Makarewicz, październik 2018

Plany, rysunki: arch. Maria Makarewicz, październik 2018

Fotografie: arch. Maria Makarewicz, październik 2018

26. Załączniki

Wkładka nr 1
Wkładka nr 2
Wkładka nr 3

1. Miejscowość	KRAKÓW	5. Nazwa zabytku, adres KAMIENICA KRAKÓW UL. SZEWSKA 23	6. Zawartość załącznika CD. HISTORIA CD. OPIS FOTOGRAFIE
2. Gmina	MIEJSKA KRAKÓW		
3. Powiat	KRAKOWSKI		
4. Województwo	MAŁOPOLSKIE		

Cd. 12

W 2 poł. XVIII w. kamienica często zmieniała właścicieli. Kolejno wymieniani są: Katarzyna Zawadowiczowa, Franciszek Grzybowski, Jan i Anna Korczyńscy, Jędrzej i Wiktoria Borkowscy. W latach 1833-1870 posesja należy do Pyżów i Bobrzyńskich. W tym czasie nad kamienicą frontową wybudowano nowy dach i latarnie nad klatką schodową wg zachowanego projektu z 1833r. W 1853r. powstał projekt fasady. W 1893r. wg projektu T. Stryjeńskiego przekształcono dyspozycję wnętrza. W pd. zach. części zredukowano sień i wydzielono lokal handlowy. W 1907r. z inicjatywy Ludwika Halskiego, ówczesnego właściciela rozebrano oficynę tylną a w jej miejscu wybudowano piętrowy magazyn wyrobów żelaznych. Autorem projektu był M. Tlachna. W 1911 r. wsch. części działki wybudowano parterowy magazyn. Autorem projektu był L. Woytyczko. W tym samym roku budynek podłączono do kanalizacji miejskiej. W okresie międzywojennym zmieniono wystrój wnętrza. W latach 80-tych XX w. przeprowadzono remont konserwatorski budynku.

Cd. 13

na piętrach, symetryczna. Lico gładkie na całej wysokości, z tynkowanym, niewysokim cokołem. Fasada w osi środkowej lekko zeskarpowana. Na szerokości szkarpy powyżej parteru zdwojony, skromny gzyms. W środkowej osi parteru kamienny, zamknięty łukiem koszowym portal. Węgry w formie filarów z wysokimi cokołami i impostami. Archiwolta z kluczem w formie kłosa, na którym wyłobiony prostokąt o ściętych narożnikach. Brama drewniana, dwuskrzydłowa, płycinowa. W pozostałych osiach parteru szerokie, sprzężone z drzwiami witryny sklepowe. Ślusarka współczesna bez wartości zabytkowych. Na piętrach w osiach prostokątne otwory okienne. Okna ujęte w tynkowe opaski, wsparte na parapetach i zwieńczone gzymsami odcinkowymi. Gzymsy nadokienne profilowane. Parapety I piętra wsparte na kostkowych konsolach. Pomiędzy drugą i trzecią osią okien I piętra arkadowa, przeszklona nisza z figurą Matki Boskiej. Elewację zamyka skromny gzyms i wydatny okap. Elewacja północna, od strony podwórka pozbawiona detali i podziałów architektonicznych. Bezstylowa. Murowana, tynkowana, trzykondygnacyjna, pięcioosiowa, o regularnym rozstawie osi. Na osi środkowej wylot przechodu. Na I piętrze w osi wsch. okna sprzężone z drzwiami balkonowymi. Balkon o konstrukcji żelbetowej, z metalową balustradą o prostych, skręconych w środku prętach.

Oficina tylna: wzniesiona wzdłuż pn. granicy parceli. Murowana, ceglana. Ściany tynkowane. Dwupiętrowa, niepodpiwniczona. Układ wnętrza jednoprętowy. W części pd. –wsch. rzutu klatka schodowa. Dach pulpitowy, o spadku w kierunku podwórka, kryty blachą. Elewacja pn. trójosiowa o ramowych, podziałach. W płycinach, w osiach usytuowane prostokątne otwory okienne. Na osi środkowej parteru prostokątny otwór drzwiowy. Okna w kształcie szerokich prostokątów, wielopolowe. Na I piętrze na osi środkowej balkon konstrukcji żelbetowej. Całość zwieńczona skromnym gzymsiem. Elewacja modernistyczna o skromnych cechach stylowych.

Zabytkowe elementy wystroju i wyposażenia wnętrza: mury obwodowe piwnic i parteru (XV w. i XVI w.), mury obwodowe I piętra traktu frontowego (XVI.), kolebkowe sklepienia ceglano i kamienne piwnic (XV/XVI w.), sklepienie kolebkowe z lunetami w osi wsch. parteru (XVI w.), gotycki portal w ścianie międzytraktowej piwnicy (XV w.), wapienny portal w elewacji frontowej (XIX w.), wystrój architektoniczny pomieszczeń I piętra, ramowe podziały sufitów, dekoracja arkad i rozety (1 ćw. XX w.), piec, parkiety taflowe, płycinowa stolarka drzwiowa. (ok. 1928 r.),

ceramiczna okładzina sieni z tabliczką znamionową Halskiego (ok. 1907 -11 r.)
Instalacje: elektryczna, gazowa, wod –kan., alarmowa, teletechniczna, klimatyzacja.

Pas parteru

Wyższe kondygnacje

Okna 1 piętra z wnęką na kapliczkę

Zwieńczenie portalu bramy

1. Miejscowość	KRAKÓW	5. Nazwa zabytku, adres KAMIENICA KRAKÓW UL. SZEWSKA 23	6. Zawartość załącznika FOTOGRAFIE
2. Gmina	MIEJSKA KRAKÓW		
3. Powiat	KRAKOWSKI		
4. Województwo	MAŁOPOLSKIE		

Brama główna do sieni

Sień

Przechód

Klatka schodowa

Elewacja tylna budynku frontowego

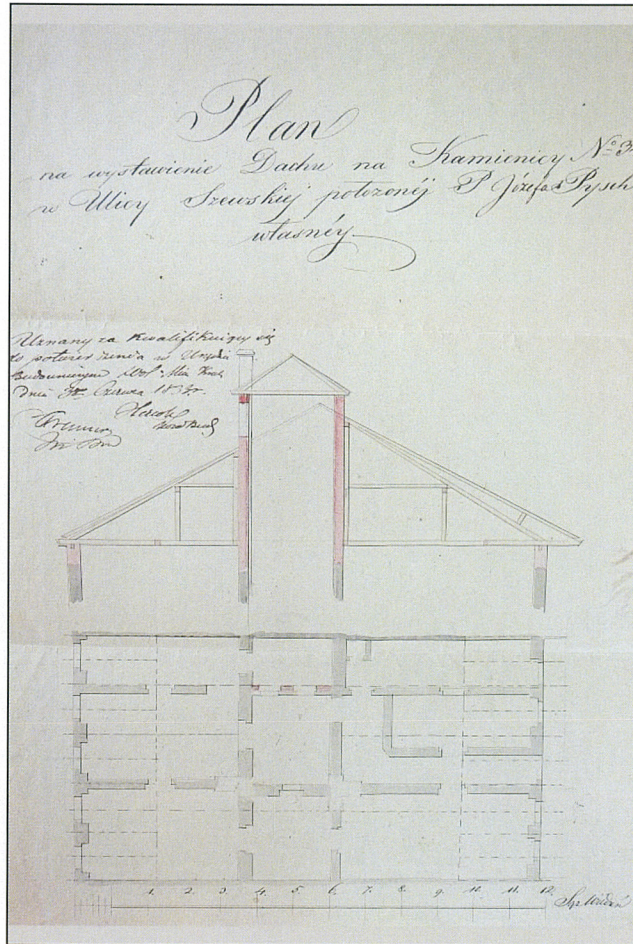

Balkon 1 piętra elewacji tylnej

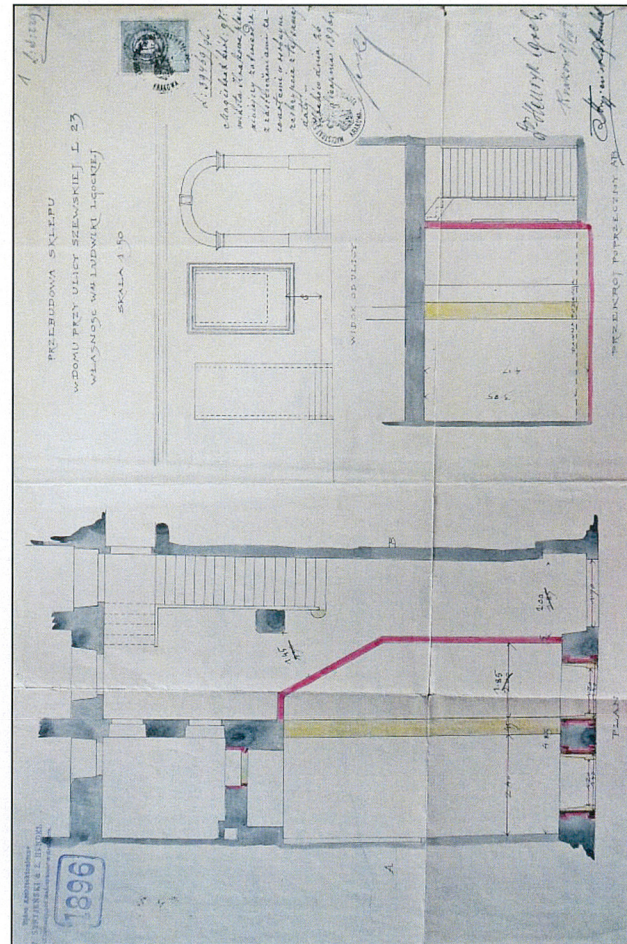

Okładzina ceramiczna sieni

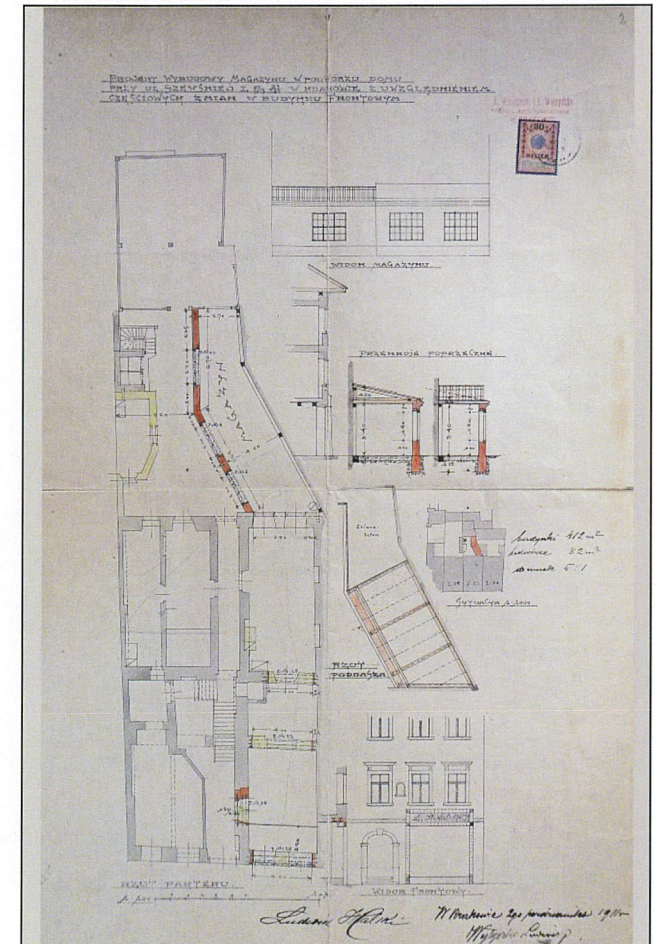
1. Miejscowość	KRAKÓW	5. Nazwa zabytku, adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	MIEJSKA KRAKÓW		
3. Powiat	KRAKOWSKI		
4. Województwo	MAŁOPOLSKIE		
		<p>KAMIENICA KRAKÓW UL. SZEWSKA 23</p>	<p>ARCHIWALIA</p>

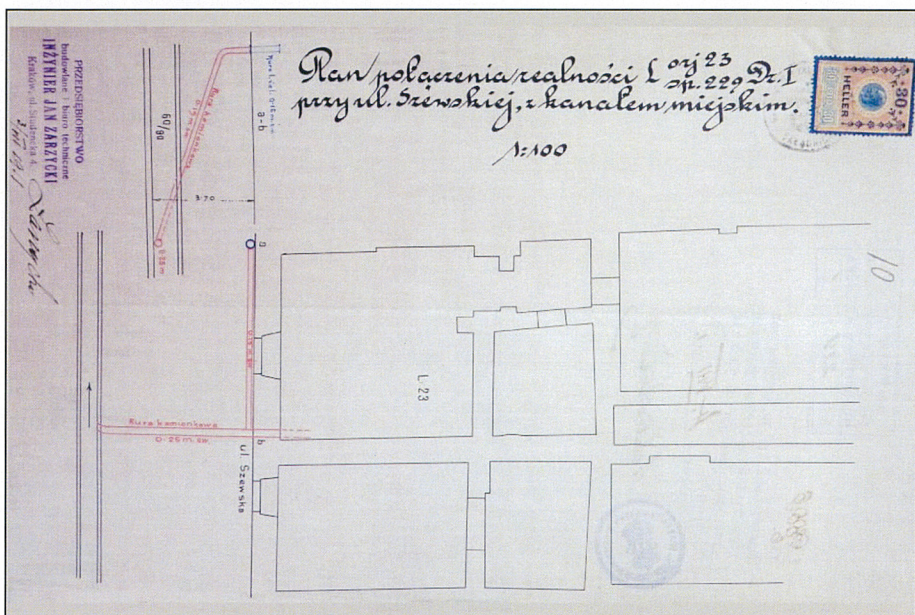
Projekt przebudowy dachu, 1833

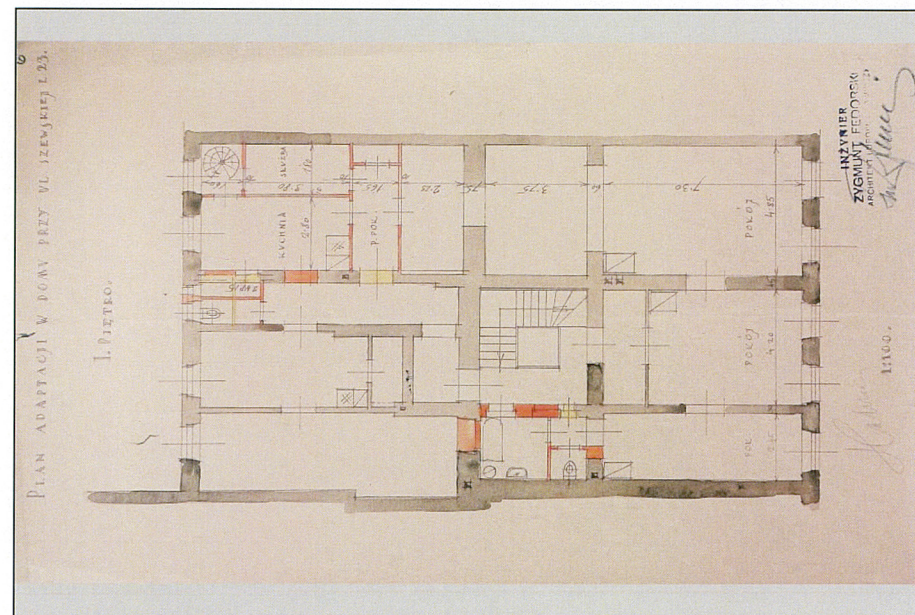
T. Stryjeński, Projekt sklepu i witryny 1896

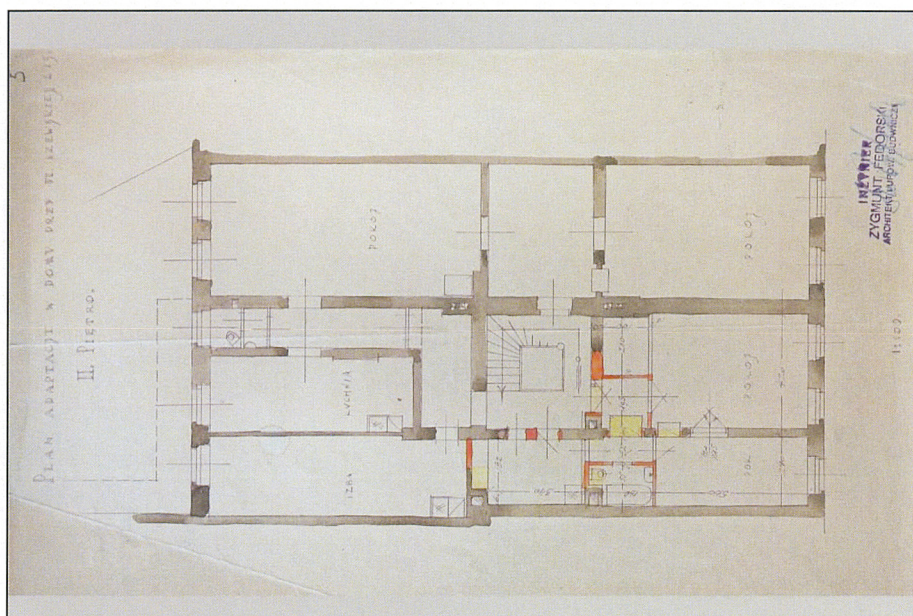
L. Woytyczko, Projekt budowy magazynów
w podwórku, 1911

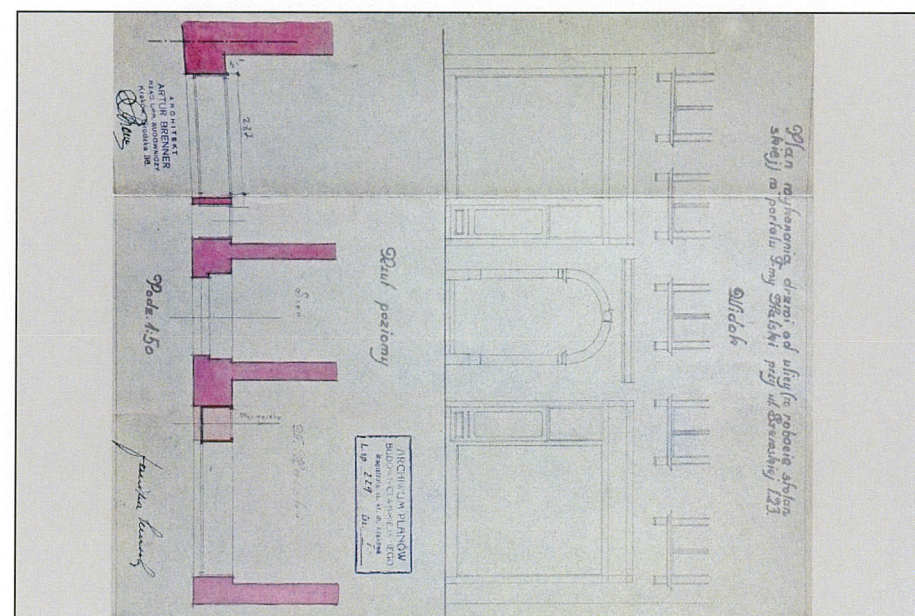
J. Zarzycki, Projekt podłączenia do kanalizacji, 1911

Z. Fedorski, Projekt adaptacji budynku, 1914

Z. Fedorski, Projekt adaptacji budynku, 1914

A. Berner, Projekt witryn sklepowych, 1933